

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0825U000243

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 14-01-2025

Статус: Запланована

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Тищенко Анастасія Ігорівна

2. Anastasiya Tyshchenko

Кваліфікація: 035

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 035

Назва наукової спеціальності: Філологія

Галузь / галузі знань: гуманітарні науки

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Теорія, історія літератури та компаративістика

Дата захисту: 18-03-2024

Спеціальність за освітою: 035 Філологія

Місце роботи здобувача:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): PhD 4554

Повне найменування юридичної особи: Національний університет "Кієво-Могилянська академія"

Код за ЄДРПОУ: 16459396

Місцезнаходження: вул. Г. Сковороди, буд. 2, Київ, 04070, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Національний університет "Кієво-Могилянська академія"

Код за ЄДРПОУ: 16459396

Місцезнаходження: вул. Г. Сковороди, буд. 2, Київ, 04070, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 17, 17.01.27, 17.01.09.03, 17.07.65

Тема дисертації:

1. Тип фланера в українській та іспанській прозі кінця XIX – першої половини XX століття
2. The image of flâneur in Ukrainian and Spanish prose of the late nineteenth - first half of the twentieth century

Реферат:

1. Тищенко А. І. Тип фланера в українській та іспанській прозі кінця XIX – першої половини XX століття. – Кваліфікаційна наукова праця на правах рукопису. Дисертація на здобуття наукового ступеня доктора філософії у галузі знань 03 «Гуманітарні науки» за спеціальністю 035 «Філологія». – Національний університет «Кієво-Могилянська академія», Київ, 2023. Модерна культура та світогляд формувались у переважно міському середовищі, яке диктувало нові форми взаємодії між індивідами. Місто стало центром економічної, політичної та творчої діяльності, де створювались нові практики людського життя, серед яких варто виокремити фланерство. Фланер (з фр. flaneur) – це дослідник міста, митець, який перетворює враження, отримані на вулицях, на творчість. Тривалий час фланерські практики дослідження міста були аналізовані суто як феномен французької культури. Однак, модернізаційні процеси, включно із культурними, мали настільки великий масштаб, що їх вплив поширювався й на інші європейські країни. Тому дослідники культури, й зокрема, літератури, починають актуалізувати тип фланера у контексті національних літератур та в порівняльних студіях, аби детальніше дослідити світоглядний злам кінця століть за посередництва

аналізу міських практик. Тому мета цього дисертаційного проекту полягає у порівняльному аналізі образу фланера у художніх текстах, зокрема прозових текстах української та іспанської літератури із подальшим визначенням особливостей фланерських практик у них. Для дослідження зазначеної проблематики обрано низку методів, спрямованих на досягнення дослідницької мети: компаративний метод, залучені урбаністичні студії (А. Лефевр, М. де Серто), студії ідентичності (Л. Донскіс) та пам'яті (П. Нора, А. Ассман), використано напрацювання гендерних студій (В. Агеєва, Дж. Вольф, Г. Поллок, Е. Вілсон, Дж. Батлер, М. Кімел), а також застосовано біографічний та історико-літературний коментар. У дослідженні проаналізовано прозові тексти модерної епохи, які дають також уявлення про гендерний дискурс фланерства, на основі яких можна робити спробу формулювання загальних тенденцій фланерського дискурсу у період першої третини ХХ століття, що становить наукову новизну дослідження. Структурно дисертація складається із двох розділів та висновків. Перший розділ дисертаційного дослідження містить огляд теоретичного дискурсу фланерства, яке бере початок свого осмислення з другої половини ХІХ століття. У літературному дискурсі фланер з'являється у публікації 1841 року, у тексті «Фізіологія фланера» авторства Луї Адрієна Уара. Уар був першим автором, який описав новий міський тип, притаманний модерній культурі. Із цього тексту також беруть початок класичні моделі фланерства Шарля Бодлера та Вальтера Беньяміна, які розпочинають рефлексії щодо фланера модерної епохи, який є не лише носієм детальних фактів про місто, а й збирає враження та трансформує їх на об'єкти мистецтва. Подальший аналіз теоретичного дискурсу у підрозділі першого розділу вказує на те, що уже на початку 2010-х років використання класичних текстів, присвячених фланерству, вже піддається певному переосмисленню. Зокрема у збірці текстів ініціативи Річарда Ріглі під назвою «Фланер за кордоном: історичні та міжнародні перспективи», у якій автори вже намагаються розширити географію фланерства. Тип фланера переосмислюють також дослідниці гендерних студій. У роботі проаналізовано полеміку Джанет Вольф, Грізельди Поллок та Елізабет Вілсон стосовно доступності міських просторів для жінок у модерну епоху, й відповідно культурних та соціальних підстав для існування фланерки. У дисертації також здійснено огляд найактуальніших сучасних джерел авторства: Катрін Неші, Лорен Елкін, Анни Марії Іглесіас, які продовжують досліджувати проблему жіночого фланерства у різних культурно-історичних контекстах. У висновку роботи підведено підсумки порівняльного аналізу текстів, окреслено основні тенденції формування фланерського дискурсу в іспанській та українській літературах, визначено перспективи подальших досліджень теми. Ключові слова: компаративістика, фланер, фланерство, модернізм, українська література, іспанська література, гендерний дискурс, літературознавство, автобіографізм, ідентичність, урбанізм, мотив, читач, територія.

2. Tyshchenko, A. The image of flâneur in Ukrainian and Spanish prose of the late nineteenth – first half of the twentieth century. – Qualified research work (manuscript). Dissertation to obtain the scientific degree of Doctor of Philosophy in the field 03 “Humanities”, specialty 035 “Philology” . – National University of Kyiv-Mohyla Academy, Kyiv, 2023. Modern culture and outlook were formed in a predominantly urban environment that dictated new forms of interaction between individuals. The city became the center of economic, political, and creative activity, where new practices of human life were created, among which flânerie is worth highlighting. A flâneur is a city explorer, an artist who transforms the impressions he receives on the streets into art. For a long time, flâneur practices of urban exploration were analyzed purely as a phenomenon of French culture. However, modernization processes, including cultural ones, were so widespread that their influence spread to other European countries. Therefore, researchers of culture, and literature in particular, are beginning to actualize the type of flâneur in the context of national literatures and in comparative studies in order to explore in more detail the worldview breakdown of the end of the century through the analysis of urban practices. The result of the work on the thesis text is a comparative analysis of the image of the flâneur in literary texts, in particular prose texts of Ukrainian and Spanish literature, with the subsequent determination of the peculiarities of practices of flânerie in them. To study this issue, the comparative method of research was chosen, involving theoretical works on urban studies (A. Lefebvre, M. de Certeau), texts of identity studies (L. Donskis) and memory studies (P. Nora, A. Assman), the developments of gender studies (V. Ageeva, J. Wolf, G. Pollock, E. Wilson, J. Butler, M. Kimmel), and biographical and historical and literary commentary. The study analyzes prose texts of the modern period, which also give an idea of

the gender discourse of flânerie, on the basis of which an attempt can be made to formulate general trends in flâneur's discourse in the first third of the twentieth century, which creates a scientific novelty of the research. The thesis is organized into two chapters and a conclusion. The first chapter of the research provides an overview of the theoretical discourse of flânerie, which dates back to the second half of the nineteenth century. In the literary discourse, the flâneur appears in an 1841 publication, in the text *Physiology of the Flâneur* by Louis Adrien Huart. Huart was the first author to describe a new urban type inherent in modern culture. The classic models of flânerie by Charles Baudelaire and Walter Benjamin also originate from this text, and they begin to reflect on the flâneur of the modern era, which is not only a carrier of detailed facts about the city, but also collects impressions and transforms them into objects of art. A further analysis of the theoretical discourse in the first section of the chapter shows that in the early 2010s, the use of classic texts on flânerie was already being subjected to a certain rethinking. In particular, in the collection of texts by Richard Wrigley's initiative entitled *The Flâneur Abroad: Historical and International Perspectives*, in which the authors are already trying to expand the geography of flânerie. The type of flâneuse is also being rethought by researchers of gender studies. The paper analyzes the debate between Janet Wolf, Griselda Pollock, and Elizabeth Wilson about the accessibility of urban spaces for women in the modern era, and, accordingly, the cultural and social grounds for the existence of the flâneuse. The thesis reviews the most relevant contemporary sources of the author's work: Catherine Nesci, Lauren Elkin, and Ana Maria Iglesias, who continue to explore the problem of female flânerie in different cultural and historical contexts. The research concludes with the results of the comparative analysis of the texts, outlines the main trends in the formation of the flâneur discourse in Spanish and Ukrainian literature, and identifies the prospects for further research on the topic. Keywords: Comparative studies, flâneur, flânerie, modernism, Ukrainian literature, Spanish literature, gender discourse, literary criticism, autobiography, identity, urbanism, motif, reader, territory.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Не застосовується

Підсумки дослідження: Теоретичне узагальнення і вирішення важливої наукової проблеми

Публікації:

- Тищенко А. І. Тендітна фланерка: жіночий персонаж у пошуках «голубої далі» у міському просторі «Сентиментальної історії» Миколи Хвильового. *Modernizm(y) słowiański(e) w anturazhu czułości*, 2021. 103-120.
- Тищенко А. І. Неомарксистська методологія у дослідженнях образу фланера. *Наукові записки НаУКМА. Літературознавство*. 2019 Т. 2., 123-128.
- Тищенко А. І. Тривожна маскулінність фланера: компаративний аналіз романів «Туман» М. де Унамуну і «Записки крипатового Мефістофеля» В. Винниченка. *Слово і Час*. 2021. №2 (716), 83-99.
- Тищенко А. І. Фланерські практики в оповіданнях «Жаль» Лесі Українки та «Переслідувач» Кармен де Бургос: жіночий погляд. *Наукові записки НаУКМА. Літературознавство*. 2022. Т. 2, 120-128.

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПВ:

Впровадження результатів дисертації: Впровадження не планується

Зв'язок з науковими темами:

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Пронкевич Олександр Вікторович
2. Oleksandr Pronkevych

Кваліфікація: д. філол. н., професор, 10.01.04

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національний університет "Кієво-Могилянська академія"

Код за ЄДРПОУ: 16459396

Місцезнаходження: вул. Г. Сковороди, буд. 2, Київ, 04070, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Гундорова Тамара Іванівна
2. Tamara Hundorova

Кваліфікація: д. філол. н., г.н.с, 10.01.06

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-2531-9953

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Інститут літератури ім. Т. Г. Шевченка Національної академії наук України

Код за ЄДРПОУ: 05417265

Місцезнаходження: вул. Михайла Грушевського, буд. 4, Київ, 01001, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Національна академія наук України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Бровко Олена Олександрівна
2. Olena Brovko

Кваліфікація: д. філол. н., професор, 10.01.06

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-7519-4725

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Київський столичний університет імені Бориса Грінченка

Код за ЄДРПОУ: 45307965

Місцезнаходження: вул. Бульварно-Кудрявська, 18/2, Київ, 04053, Україна

Форма власності: Комунальна

Сфера управління: Держадміністрація

Ідентифікатор ROR:

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Пашко Оксана Володимирівна

2. Oksana Pashko

Кваліфікація: к. філол. н., 10.01.05

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-6409-2280

Додаткова інформація: старший викладач

Повне найменування юридичної особи: Національний університет "Кієво-Могилянська академія"

Код за ЄДРПОУ: 16459396

Місцезнаходження: вул. Г. Сковороди, буд. 2, Київ, 04070, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Борисюк Ірина Василівна

2. Iryna Borisyuk

Кваліфікація: к. філол. н., доцент, 10.01.01

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національний університет "Кієво-Могилянська академія"

Код за ЄДРПОУ: 16459396

Місцезнаходження: вул. Г. Сковороди, буд. 2, Київ, 04070, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VIII. **Заключні відомості**

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Агеева Віра Павлівна

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Агеева Віра Павлівна

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Басенко Олена Едуардівна

Реєстратор

УкрІНТЕІ

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Тетяна Анатоліївна